Eduskunta Helsinki 12.12.2018
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Asia: HE 172/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle siemenlaiksi sekä laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta, valiokunnan kokous 13.12.2018

Pyydettynä asiantuntijalausuntona otsikon asiaan haluan tuoda kunnioittavasti esiin seuraavissa kohdin tarkennetusti seikkoja, joiden perusta kerrotaan jo oheisena liitteenä olevassa samaa asiaa koskevassa lausunnossani 7.8.2018 Maa- ja metsätalousministeriölle.

1. Suomi on sopimusyhteiskunta. En näe perusteita, miksi tämä ei voisi toteutua myös siemenkaupan vastuukysymyksiin liittyvissä kansallisesti säädettävissä olevissa seikoissa muiden EU-maiden tapaan.

2. Helsingin Hovioikeus käsitteli nyt marraskuussa ns. Panther-juttuja; 10 kantajaa vastaajana Ollos Oy (ent. HL-Vihannes Oy). Prosessi on osoittanut mihin laajuuteen vaatimukset voivat kasvaa. Jos Hovioikeus tuomitsisi vastaajan maksamaan siementen Suomeen tuojana Panther-porkkanan siemenistä n. 1,8 M€ (+ oikeudenkäyntikulut), tarkoittaisi se yli 600-kertaista siementen myynnistä saadun voiton määrää tavarasta, jonka laatuun vastaaja ei ole voinut mitenkään vaikuttaa. => Siemenala saisi signaalin, että ainakin vihannesten siementen kauppa on niin riskialtista, että toiminta siirtyisi ilmeisesti Siemenlain vahingonkorvausvastuun ulkopuolelle eli agenttikaupaksi, ulkomailla sijaitsevien yritysten tehtäväksi, ulkomaisiksi verkkokaupoiksi jne.. Kasvihuoneissa vaatimukset voivat nousta jopa huomattavasti Panther-juttujakin isommiksi.

3. Hallituksen esitykseen nykyisen Siemenkauppalain tapaan kirjoitettu Siemenlain 16 §:n Vahingonkorvausvelvollisuus kirjoitettu (ankara vastuu) on hyvin riskialtis kaikille siemenen Suomeen tuojille, mutta raskas myös esim. yksityisinä elinkeinonharjoittajina toimiville suomalaista siementä pakkaaville maaseutuyrittäjille. Hallituksen esitys ei tuo myöskään esiin mm. millaisin eksaktein keinoin siemenen virheellisyys virhettä epäiltäessä todennetaan. Esitettyyn muotoon kirjoitettua rajoittamatonta vastuuta ei ole käytännössä mahdollista kattaa vakuutuksin.

4. Jos siemenkysymyksiin liittyviä virhevastuita ei pystytä jatkossa sopimaan tavanomaisen kaupankäynnin tapaan, siemenalan rakenne alkaa muuntua, jolloin tutut palvelumuodot poistuvat. Jos viljelijä joutuu hankkimaan esim. vihannesten siemenet jopa suoraan ulkomailta, se voi olla lopullinen tekijä lopetuspäätöksestä pienille siementä ostaville viljelijöille. Tällainen kehitys ei edistäisi pyrkimyksiä maaseudun asuttuna pitämiseen.

5. Mikäli nykytilanne jatkuu uudessa Siemenlaissa, tarjonta ja työllisyys Suomessa tapahtuvassa siemenkunnostuksessa ja kaupassa heikkenisi. Liiketoiminnan voittojen verot jäisivät Suomen

sijaan ulkomaille. Sertifioidun ja standardisiemenen tarjonnan vaikeutuminen voi myös haitata suomalaisen elintarvikealan laatuketjun kehittämiseen tähtäävää työtä ja maatalouden liiketoimintamahdollisuuksia. Kaikki elintarvikeketjun osapuolet ja koko yhteiskunta häviäisivät.

Edellä esitetyn johdosta myös siemenkauppoja koskevan korvausvastuun laajuus tulisi voida sopia kaupan osapuolten kesken, jolloin asianomaiset voisivat paneutua mm. vahingon toteamiseen, reklamoinnin suoritukseen, osapuolilta edellytettävään kirjanpitoon ja tehtäviin selvitys- ja varmennustoimiin jne. kullakin sektorilla relevanteista lähtökohdista. Eduskunnan, viranomaisten kuin myöskään alan järjestöjen on näet hyvin vaikea määrittää yleisesti sopivia kaupankäyntiehtoja, sillä vastuuproblematiikka vaihtelee kasvilajeittain ja viljelyjärjestelmittäin, jolloin jokainen siementen myyjä- ja ostajatahon toimija tarkastelee toimintapolitiikkaansa koskevia päätöksiään omista lähtökohdista.

Jotta mahdollisista vahinkotapauksista johtuvat menetykset eivät kohdistuisi kohtuuttomasti kehenkään toimijaan suomalaisten pakkaamoiden ja siementen tuojien on voitava sopia kohdallaan riittäväksi katsottavasta vakuutusturvasta. Viljelijöiden osalta asiaa voidaan tarkastella esim. kunkin omassa satovahinkojen yritysvakuutuksessa.

Kunnioittavasti

Martti Kinnari MMM, agr.
040-5502905
martti.kinnari@elisanet.fi

Liite

- Martti Kinnarin lausunto Maa- ja metsätalousministeriölle 7.8.2018